

ADVANCING THEORY IN THERAPY
TERAPİDE KURAMI GELİŞTİRMEK

Psikodrama

Kuram ve Uygulamadaki Gelişmeler

Psychodrama

Advances in Theory and Practice

Çeviri Editörü: İnci Doğaner

Editörler **Clark Baim**
Jorge Burmeister
Manuela Maciel

Dr. Abdülkadir Özbek Enstitüsü

Başkanı'nın ve kitabın çeviri editörünün ön sözleri

J. L. Moreno'nun yaşadığı yıllara baktığımızda 1. ve 2. Dünya Savaşlarına tanıklık yaptığını görüyoruz. Büyük olasılıkla bir bilim insanı ve kanımca bir "dâhi" olarak tanık olduğu yıkımlarla baş edebilmek için bir karşı enerji, insanın gizil güçlerini harekete geçirerek yapıcı bir kuram geliştirmek istedi. Psikodramanın ülkemizde başladığı yıllar ise, 1980'lerin başıdır. İlk eğitim grubu 1984'te başlamıştır. Bu yıllar ise ülkemizde pek çok üzücü olayın ve baş edilmesi gereken çokça acının yaşandığı yıllardır. Dr. Abdülkadir Özbek hocamız da tıpkı meslektaş J. L. Moreno gibi ülkesine, insanlığa karşı sorumluluk duyarak insanla insanı sevgiyle buluşturan psikodramanın tohumlarını ülkemizde attı. Büyük özverilerde bulunarak Ankara'da başlattığı psikodrama eğitimlerini İstanbul, İzmir ve Bursa'ya da taşıdı. Tohumlar yeşermeye başladıkça kendisine vefalı yol arkadaşları bulmaya başladı. Onların katkılarıyla psikodramanın yolunu genişletmeyi sürdürdü. Bu vefalı yol arkadaşlarından biri de *Psikodrama: Kuram ve Uygulamadaki Gelişmeler* kitabının çeviri editörlüğünü yapan İnci Doğaner oldu. İnci Doğaner, değerli hocamızın kaybindan sonra Enstitümüzün Başkanlığını üstlendi. Başkanlığı bana devredinceye kadar özverili çabalarıyla ülkemiz psikodrama hareketine önemli katkılar sağladı. Bayrak teslimi yaparak başkanlık görevini devrettikten sonra Enstitümüzün Eğitim Kurulu Başkanlığı görevinin yanı sıra, (Federation of European Psychodrama Training Organizations) FEPTO'da Enstitümüzün temsilciliğini sürdürmektedir. Aynı zamanda İzmir Psikodrama Derneğinin Başkanıdır.

Bu görevlerinin dışında kurumumuz eğitici ve eğitim alan üyelerimize sürekli yaptığı çevirileri "bayram hediyesi" olarak göndermekteydi. Nobel Akademik Yayıncılık Genel Yayın Yönetmeni Sayın Nevzat Argun'la psikodrama çeviri dizini yapma konusunu konuşurken sayın İnci Doğaner'in bu kitabı çevirmekte olduğunu ve özenle çalışacağını biliyordum. Böylece, ülkemizdeki psikodrama ustalarının koordinatörlüğünde yapılacak çevirilerin ilklerinden olacağına olan inancımla bu süreci başlattık.

Psikodrama: Kuram ve Uygulamadaki Gelişmeler, gerek psikodrama eğitimi almış, almakta olan yüzlerce öğrencimize önemli bir kaynak olurken

psikodramaya ilgi duyan, merak eden herkesin de yararlanacağı önemli bir kitaptır. Bu nedenle Sayın Doğaner'e ve birlikte çalıştığı özveriyle katkılarını esirgmeden çevirileri yapan arkadaşlara Enstitümüz adına çok teşekkür ederim.

Enstitümüzün Yayın Kurulu, psikodrama dergileri, bültenler yayımlamayı sürdürürken diğer yandan Abdülkadir Hocamızın döneminden başlayan önemli psikodrama kitaplarını da Türkçeye kazandırma sürecini sürdürme isteğindedi. Bu isteğimiz gerçekleşmeden 2011 Kasım ayında Yayın Kurulu Başkanımız Fatma Arda Sayman'ı sonsuz yolculuğuna uğurladık. Tüm katkıları için bir kez daha teşekkür etmek isterim. Fatma Hocamızdan sonra Yayın Kurulu Başkanı seçtiğimiz Can Ger, aynı istek ve çabayla çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çaba içinde Türkçeye yeni kaynaklar kazandırma isteğimizde bizimle olacak, katkı sağlayacak güven duyduğumuz yayınevi arayışındayken Nobel Akademik Yayıncılık ile iletişime geçtik. Sayın Nevzat Argun aracılığıyla başlayan ve bugüne gelen iletişimimiz, her zaman ülkesi için iyi eserler bırakmaya çalışan iki kurumun içtenlikli iş birliği olarak gerçekleşti. Kendisine ve süreç boyunca değerli katkılarını aldığımız Yayın Koordinatörü Sayın Pınar Gültür'e ve emeği geçen tüm Nobel Akademik Yayıncılık çalışanlarına yeni dostlar kazanmış olmanın mutluluğuyla Enstitümüz adına sonsuz teşekkür ederim.

Bircan Kırlangıç Şimşek

Dr. Abdülkadir Özbek Psikodrama Enstitüsü Başkanı

Psikiyatri asistanlığım sırasında Türk Psikiyatri Dergisi Editörü Sayın Prof. Dr. Orhan Öztürk ile bir yazışmam olmuştu; Türk Psikiyatri Dergisi'nde çeviri makale bölümünün pek de gerekli olmadığını, biz asistanların çoğunun İngilizce okuyabildiğini düşündüğümü belirtmiştim. Ne kadar da yanlış olduğumu daha sonra çok iyi anladım. Psikodrama eğiticiliğine başladıktan sonra öğrencilerimin konuları yetkin şekilde anlamak için yabancı dille yazılmış kaynakları tam anlayabilecek kadar okuyamadıkları gerçeği ile karşılaştım. Karınca kararınca ilgili alana katkıda bulunmaya çalıştım. Şimdiye kadar Türkçesiyle *Psikoterapide Masallar, Müziği Eylemek, Avrupa Gözüyle Psikodrama, Soy Sendromu* isimli kitapların çevrilip yayımlanmasını sağladım. Değerli dostum Bircan Kırlangıç Şimşek konuya el atınca gerçekten çok sevdiğimi belirtmeliyim. Onun bu atağı ile psikodrama alanındaki pek çok kaynağı el birliğiyle okuyucuya ulaştıracağımız kanısındayım.

Psikodrama: Kuram ve Uygulamada Gelişmeler, çok sayıdaki ülkeden çok değerli uzmanların psikodrama alanındaki güncel gelişmeleri özenle seçip aktardığı bir kitap.

Biz psikodramatistler eyleme düşkünlüğümüzle biliniriz. Eylem içindeyken de âdeta bildiklerimizi unuturuz. Bildiğimiz kalıplar aklımızı, gözümüzü

bağlamasın isteriz. Protagonistlerimize yeni bir gözle bakar, onları yeni bir kulakla işitiriz. Görülmemiş, duyulmamış bir açıyla yaklaşıyoruz onların bize açtığı iç dünyalarına. Eyleme düşkünlüğümüz, doğrusu, kaleme düşkünlüğümüzü biraz zedeler. Kanımca bu eksikliğimizle artık yüzleşmemiz gerekiyor. Uyguladıklarımızı ve uyguladıklarımıza zemin oluşturan kurumsal dayanakları hem yazmalı hem de günümüz düşüncesiyle buluşturacak ve onu ilerletecek şekilde geliştirmeliyiz.

Psikodramatistlere, psikodrama öğrencilerine, psikoterapi konusuyla ilgilenen diğer tüm okurlara yararlı olmasını dilerim. Çevirmen arkadaşlarıma, bizi Nobel Akademik Yayıncılık ile buluşturan Bircan Şimşek Kırlangıç Şimşek'e ve Nobel Akademik Yayıncılığa teşekkürlerimle...

İnci Doğaner

İçindekiler

I. KISIM

Psikodrama kuramında yeni bakış açıları	1
1 Psikodrama ile ilgili üst-kuramsal bakış açıları ADAM BLATNER	5
2 Spontanlık-yaratıcılık: Psikodramatik değişim kavramı MICHAEL SCHACHT	19
3 Psikodramayı, yaşantıyı yeniden bütünleyen eylem terapisi (ERAT*) olarak yeniden formüle etmek: Düzeltici duygusal yaklaşım DAVID. A. KIPPER	37
4 Üst-rolün rolü: Psikolojide kaynaştırıcı bir öge ADAM BLATNER	49
5 Psikodrama, rol kuramı ve kültürel atom: Rol kuramında yeni gelişmeler SUE DANIEL	61
6 Haydi yüzleşelim: Psikodramada aynalama PETER FELIX KELLERMANN	75
7 Psikodramaya bir kaos kuramı bakışı: Moreno'yu yeniden yorumlamak RORY REMER, JAIME GUERRERO VE RUTH RIDING-MALON	89
8 Varoluşçu-diyalektik psikodrama: Uygulamanın arkasındaki kuram LENI VERHOFSTADT-DENEVE	103

9	Psikodrama nasıl işe yarar? Kuram yönteme nasıl yerleşmiştir?: JOSÉ LUIS PIO-ABREU VE CHRISTINA VILLARES-OLIVERIA	119
---	--	-----

10	Psikodrama kuramına postmodern bir yaklaşım RENÉE OUDIJK	131
----	---	-----

II. KISIM

	Psikodramada uygulama ve araştırmadaki gelişmeler	145
--	--	-----

11	Kuşakaşan çözümlenme ve psikodrama: Moreno'nun ortak bilinç dışı ve sosyal atom kavramlarını kuşakaşan bağlantılara doğru genişletip uygulamak ANNE ANCELIN SCHÜTZENBERGER	149
----	---	-----

12	Terapötik Spiral Model'in™ klinik temelleri: Kuramsal yönelimler ve değişimin ilkeleri M. KATHERINE HUDGINS	169
----	--	-----

13	Psikodrama, tinsellik ve tinsel drama® CONNIE MILLER	183
----	---	-----

14	Minyatür psikodrama JOHN CASSON	195
----	------------------------------------	-----

15	Sosyometrik senaryolar ve psikoterapi ANNA MARIA KNOBEL	207
----	--	-----

16	Psikodramaya sinir bilim açısından bir bakış EDWARD HUG	217
----	--	-----

17	Psikodrama ve çocuk gelişimi: Çocuklarla çalışmak ANNE BANNISTER	229
----	---	-----

18	Psikodrama ve psikopatoloji: Değişik psikopatolojileri ele almak için yöntemi amaca uygun şekilde uyarlamak FERNANDO VIEIRA VE MARTA RISQUES	237
----	---	-----

19	Jungcu psikodrama: Kuramdan yaratıcı köklere MAURIZIO GASSEAU VE WILMA SCATEGNI	251
----	--	-----

20	Psikodrama psikoterapisinin sağaltıcı etkileri üzerine çalışmalar MICHAEL WIESER	261
	Ek: Moreno'nun temel kavramları ADAM BLATNER VE ROSA CUKIER	285
	<i>Yazar dizini</i>	299
	<i>Konu dizini</i>	303

Çeviri Editörü: İnci Doğaner

Clark Baim, İngiltere'de bir psikodrama eğitimcisidir ve Birmingham Psikodrama Enstitüsünün eş-yöneticisidir. Pek çok kitap ve dergide yazmış, eş-editörlükler yapmıştır. İngiltere'deki Geese Tiyatronun kurucusu ve lideridir. Bu tiyatro, suçluları iyileştirici dramaya odaklanan bir topluluuktur.

Jorge Burmeister, 2006 yılında, Uluslararası Grup Psikoterapileri Birliğinin (IAGP) seçilmiş başkanı olmuştur; 2009-2012 yılları arasında başkanlığı yürütmüştür. Avrupa Psikodrama Eğitici Örgütleri Federasyonunun (FEPTO) kurucu üyelerindedir. Pek çok Avrupa ülkesinde psikodrama eğitimcisi ve süpervizör olarak çalışmıştır.

Manuela Maciel, bu kitap yazdığı anda, Uluslararası Grup Psikoterapileri Birliğinin Psikodrama Bölümünün Başkanıydı. Yirmi yıldır psikodrama uzmanı olan Manuela Maciel, kendi ülkesi Portekiz'de eğitmen ve süpervizördür.

Yazarlar: Anne Ancelin Schützenberger, Anne Bannister, Adam Blatner, John Casson, Rosa Cukier, Sue Daniel, Maurizio Gasseau, Jaime Guerrero, Kate Hugins, Edward Hug, Peter Felix Kellermann, David A. Kipper, Anna Maria Knobel, Connie Miller, Cristina Villares-Oliveria, Renée Oudijk, José Louis Pio-Abreu, Rory Remer, Ruth Riding-Malon, Marta Risques, Wilma Scategni, Michael Schacht, Leni Verhofstadt-Denève, Fernando Vieira, Michael Wieser

NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD ŞTİ.

ANKARA DAĞITIM Kültür Mah. Mithatpaşa Cad. No: 74 B-01/02
Tel: 0312 418 20 10 Faks: 0312 418 30 20 Kızılay / ANKARA
www.nobel yayin.com nobel@nobel yayin.com

MERKEZ İÖSB Abdülkadir Geylani Cad. No: 2/A
Tel/Faks: 0312 386 00 91 Ostim / ANKARA

Psikodrama

Kuram ve Uygulamadaki Gelişmeler

Psychodrama Advances in Theory and Practice

Editorler **Clark Baim**

Jorge Burmeister

Manuela Maciel

Psikodrama, Jacob Levi Moreno tarafından, 21. yy'ın başlarında geliştirilmiş bir psikoterapi yöntemidir. Özellikle ilişkiler üzerine yaptığı vurgu ile psikiyatride öncü bir akım olmuştur. Psikanalize benzer şekilde psikodrama da sadece ruhsal bozukluklarla ilgilenmekle kalmaz, bireyin çocukluktan başlayan gelişim çizgisini izleyerek onun sağlığını konu eder. Özellikle yaratıcılığa yaptığı vurgu ile psikodrama neredeyse ayırt edici bir nitelik taşır. Bireylerin nasıl hasta olduklarından çok nasıl yaratıcı olup eski ve yeni sorunlarına yeni çözümler getirebilecekleri ile ilgilenir. Psikodrama normallikten çok bunun ötesindeki yaratıcılığı hedefler. Bir uzantısı olan sosyodrama ile de toplumsal dinamikleri araştırıp geliştirir.

Ülkemizde psikodrama eğitimi hareketi 1980'lerde Prof. Dr. Abdülkadir Özbek öncülüğünde Avrupalı meslektaşları ile iş birliği içinde başlamış ve gelişmiştir. 1990'larda mezunlar verilmeye başlanmıştır. Tarihin ilk sifa merkezleri olan Asklepon'ların en ünlülerinden olan Bergama Asklepon'u, her yıl mayıs ayında gerçekleşen Grup Psikoterapileri Kongresi aracılığıyla, yüzlerce psikodramatisti ve psikodrama öğrencisini buluşturmaktadır.

Psikodrama dünyanın pek çok ülkesinde binlerce uygulamacı tarafından uygulanmaktadır. Bu cildin editörleri alandaki son yenilikleri açıklamak ve araştırmak için sekiz Avrupa ülkesi, Güney Amerika, Avustralya, İsrail ve ABD'den yapılan katkıları bir araya getirmektedir. Bunlar, psikodramanın, psikoterapinin gelişimine nasıl katkıda bulunduğunu incelemekte, diğer terapilere belirgin etki yapmış olan psikodrama kavramlarını tanıtmaktadır. Bu kavramlar içinde, rol kuramını, karşılaştırmayı, ortak bilinç dışını, sosyal atomu, sosyometriyi, eylem araştırmasını, grup psikoterapisini, spontanlık ve yaratıcılık döngüsünü, oyunu, şimdi ve buradaki anın önemini ve ilişkili pek çok kavram ve tekniği sayabiliriz.

Bu kitap, psikodrama alanındaki öğrenci, uzman ve eğitimcilerin; psikoterapi, danışmanlık, psikoloji ve psikiyatri alanlarındaki uzmanların oldukça ilgisini çekecektir.

ISBN 978-605-133-490-5

9 786051 1334905

www.nobelkitap.com